

La geografia basca dels Perret

Després de produir-se la mort, a Castelló, de Clément Perret, EL TEMPS ha intentat de reconstruir-ne la història, des del començament. A una part i a l'altra d'Euskadi

M. Aloi (enviat especial)

«**V**an tots amagats. Estem esperant que ara passe alguna cosa.» Aquest era l'ambient, la setmana passada, entre els cercles de refugiats bascos a Euskadi nord. «Alguna cosa» significava un nou atemptat dels GAL, ara en resposta per la mort, a Castelló, de Clément Perret.

«Sol passar, i són automàtics. El que és estrany és el temps que estan tardant ara.» El nostre interlocutor, refugiat a Baiona, parla pausadament, recolzat sobre la barana del riu. Baiona no sembla una ciutat difícil per a algú que vulga amagar-se. Atepeïda de comerços, encaixats els uns als altres, el centre és un constant vaivé de gent per estrets carrers peonals.

Dijous passat, encara no es co-

EUSKADI

neixia el comunicat del GAL negant la militància de Perret en aquest grup terrorista i havia passat ja prop d'una setmana des del moment de l'atemptat. La resposta (sembla que esperada per tots) no arribava. «Resulta difícil pensar que un dels caps haja rebut un colp i que, de sobte, s'enderroque tot. Les coses no passen així.»

Hem vist poca policia per la ciutat. Només, pels voltants del Cafè de l'Òpera, dues furgonetes i un cotxe

de les CRS. Un helicòpter sobrevola, de tant en tant, Baiona.

Els primers atemptats

Segons distintes fonts —d'alguns refugiats, però, principalment, periodístiques, policials espanyoles i judicials franceses—, els germans Perret podrien estar implicats en alguns dels atemptats que, des del ja llunyà dos de juliol de 1978, han tingut lloc a Euskadi-nord contra militants d'ETA.

Aquell dia era metrallat a Sant Joan el cotxe en què viatjaven Juan Jose Etxave, un dels dirigents històrics de l'organització, i la seua dona, Rosario Arregui.

L'acció seria reivindicada amb el nom de Batallón Vasco-Español i donaria inici a una llarga sèrie d'atemptats, en els quals es veurien implicats distintes clans de delinqüents que anirien convergint en la creació d'un grup destinat a sembrar el pànic entre la rereguarda d'ETA.

Així, començava a prendre forma el pla que el Mossad israelià havia elaborat per al president Suárez.

Hi ha, concretament, la suposició que els gàngsters vinculats al clan Perret participaren en la mort de Justo Elizarán, esdevinguda a Biarritz pel setembre de 1979; en l'atemptat contra José Manuel Pagoaga,

EUSKADI

Dalt, el pont internacional d'Irun. Baix, Sant Joan.

«Peixoto», del qual l'etarra va eixir il·lès, i en la mort de Juan Lopategui, aquell mateix any.

Durant 1980, participaren en l'atemptat contra el militant dels Comandos Autònoms Anticapitalistas José Etxebarria Alvarez i van metrallar el Bar Hendayais, en el qual moriren dos ciutadans francesos.

Aquesta acció donà lloc a una espectacular persecució policial que rematà amb un tèrbol afer a la frontera d'Irun, quan la policia espanyola deixà escapar els presumptes integrants de l'escamot del GAL —aleshores encara Batallón Vasco-Espanol—. Precisament, seran les repercussions polítiques d'aquest afer les que aconsellarien abandonar les sigles del BVE, que tanta sinistra fama havien cobrat fins aleshores.

Tres anys després —arran de la mort del capità Alberto Martín Barrios— naixien els Grupos Antiterroristas de Liberación (GAL).

Kattu, Goiko i Revilla

Al barri antic de Baiona hi ha un bar, La Caitte, vinculat a la primera acció del clan Perret amb les seues noves sigles. Allí resultà mort, el 16 de desembre de 1983, Ramon Oñaederra, «Kattu».

Oñaederra, que comptava amb vint-i-tres anys d'edat, era l'amo d'aquell establiment, amb Xabier Labeguerie. El bar era freqüentat, sobretot, per exiliats i bascos del sud de pas per Baiona.

Quan quedà buit, sobre les set i mitja de la vesprada, hi entraren quatre homes que, sense dir paraula, començaren a disparar contra el militant d'ETA. Tres bales, al cap i al coll, el van matar. El GAL havia anunciat que mataria un militant d'ETA «per cada espanyol mort», i semblava disposat a complir l'amenaça.

Després de Kattu, cinc bascos més moriren a mans del GAL, abans que el clan Perret protagonitzàs un nou atemptat.

Aquest tindria lloc el 23 de març de 1984. Aquell dia Xavier Pérez de Arenaza, presumpte membre d'ETA militar i cunyat del dirigent d'aquesta organització Domingo Iturbe, «Txomin», era assassinat per dos tirs de pistola que un individu li disparà a través dels cristalls del Dyanne blanc que conduïa el refugi basc.

L'atemptat tenia lloc a Biarritz, a les portes d'una gasolinera que porta el nom de Sant Martí. L'agressor seria identificat per la policia francesa com Mohamed Khiar, un membre de l'hampa de Bordeus, protegit pels Perret. Dies després, informava un conegut setmanari espanyol que un guàrdia civil, membre del Gabinet d'Informació i Operacions Especials del Ministeri de l'Interior, s'havia traslladat a Sant Sebastià amb l'encàrrec de lliurar sis milions de pesetes a l'autor de l'atemptat.

La següent víctima va ser Rafael Goikoetxea, de trenta anys, natural d'Hernani i resident a la ciutat basco-francesa de Baigorri. En el mateix

EGIN

atemptat resultaria ferit Jesús Zugarra, «Kixkur».

Ambdós van eixir de treballar el tres de març de l'any passat de l'empresa de mobles Denek i foren assaltats als pocs quilòmetres per una

EUZKADI

Enterrament de Pérez Revilla, assassinat pels GAL. Baix, tres vistes de Baiona.

potent motocicleta, ocupada per dos homes que vestien de negre i usaven cascos rojos. La zona on es produí l'atemptat és allunyada de qualsevol habitatge, i els dos militants d'ETA hagueren d'esperar el pas d'un cotxe

ocupat per més companys de la seua empresa per a ser atesos.

Goikoetxea només sobrevisqué deu minuts a l'atemptat.

La policia francesa instal·là controls dues hores i mitja després de

produir-se l'atemptat. La frontera espanyola, a través del port d'Izpegi, dista menys de vint minuts.

Un mes i mig després, tocaria el torn a un altre històric de l'organització basca, Tomàs Pérez Revilla.

Pérez Revilla resultà mort per l'explosió d'un artefacte de gran potència situat en una moto Kawasaki que es trobava aparcada en el carrer. L'explosió es suposa que va ser produïda a distància.

Pérez Revilla i Roman Orbe eixien sobre les 5.40 de la vesprada del bar Le Haou, situat entre el carrer de Gambetta i l'avinguda de Carmot a Biarritz. Després de l'explosió, els dos refugiats intentaren fugir amb la roba encesa fins que van caure, uns metres més enllà.

A Revilla, li van apreciar un important forat en el peu, per on sagnava abundantment, i nombroses cremades. Roman Orbe també patí cremades importants, però finalment salvà la vida.

El ministre espanyol de l'Interior, José Barrionuevo, declarà aquell mateix dia que «aquesta acció atempta contra els acords de col·laboració entre els ministeris de l'Interior espanyol i francès». Una declaració que causà estupefacció a Euskadi, on els mitjans de comunicació arribaren a preguntar-se si el «descontrol» d'aquesta acció significava que els anteriors i repetits atemptats eren controlats. No seria la primera vegada tampoc —ja passà amb l'atemptat a l'Hendayais— que els homes de Perret erraven.

Malgrat aquest historial, distints medis bascos no consideren els Perret com una de les peces clau de l'organització GAL. La discreció de Clément, en contraposició a les constants bravates de Gilbert, feia pensar, amb tot, que el primer acomplia un paper més important, de més responsabilitat.

S'ha arribat a insinuar la possibilitat que fos l'encarregat de reclutar nous mercenaris per a la «guerra bruta» contra ETA.

Respecte al fet que no van disparar contra Gilbert, també present en el moment de l'atemptat del restaurant de Castelló, a Euskadi, tothom hi coincideix: «quan van a per un, només van a per ell. Si Fraga hi hagués estat, amb tot i tirants, no li haurien disparat. No poden permetre's cap error».

